

IZLĪGUMA PROCESS

Publicēts: 15.06.2020.

Izlīguma process ir dialogs, kurā brīvprātīgi piedalās cietušais un likumpārkāpējs un, kuru vada neitrāla persona- starpnieks (mediators), palīdzot iesaistītajām pusēm vienoties par savstarpēji pieņemamu un taisnīgu risinājumu.

Valsts probācijas dienests, īstenojot izlīguma procesu, piedāvā piedalīties:

izlīguma sēdē, kurā iesaistās cietušais, likumpārkāpējs un atbalstītāji. Cietušais – nepilngadīgais vai persona pār kuru nodibināta aizgādība izlīguma sēdē var nepiedalīties, ja tas var kaitēt cietušā psihiskajai veselībai vai drošībai. Tādos gadījumos izlīguma procesā piedalās tikai cietušās personas likumiskais pārstāvis.

izlīguma sanāksmē (*conferencing*), kurā iesaistās plašāks dalībnieku loks (cietušais, likumpārkāpējs, viņu vecāki un arī citi, kuri tika ietekmēti noziedzīga nodarījuma rezultātā, kā arī var tikt uzaicināti speciālisti, kuri varētu sniegt atbalstu gan likumpārkāpējam, gan cietušajam un viņu ģimenēm. Izlīguma sanāksmi lielākoties pielieto darbā ar nepilngadīgajiem.

Dalībnieki izlīguma procesā piedalās personīgi vai, atsevišķos gadījumos, izmantojot tiešsaistes komunikāciju tehnoloģijas.

Izlīguma procesu vada starpnieks, kurš ir specializējies sarunu vadīšanā konfliktu risināšanas jautājumos. Starpnieks var būt gan Valsts probācijas dienesta amatpersona, gan sertificēts brīvprātīgais.

Izlīguma procesa pamatā ir Taisnīguma atjaunošanas pieeja, ko pasaulē izmanto noziedzīga nodarījuma rezultātā radušos seku mazināšanai.

Taisnīguma atjaunošanas pieeja tiek izmantota, lai iesaistītu visus, kuri tika ietekmēti, noziedzīga nodarījuma rezultātā, veicinātu vienotu izpratni par notikušo un panāktu vienošanos, kā šis kaitējums varētu tikt mazināts vai novērsts, tādējādi sasniedzot taisnīgu risinājumu.

Eiropas Forums Taisnīguma Atjaunošanai /*European Forum for Restorative Justice*/

Vairāk informācijas: <https://www.euforumrj.org/en>

Tā ir iespēja:

runāt par notikušo starpnieka klātbūtnē, kurš izlīguma procesā palīdz uzturēt miermīlīgas sarunas, lai cietušais un likumpārkāpējs spētu sasniegt pieņemamu un savstarpēji taisnīgu risinājumu;

runāt par notikušā ietekmi un sekām;

veidot dialogu drošā vidē (nenosodoša attieksme, konfidencialitāte);

ātrāk atrisināt notikušo kā tiesāšanās ceļā;

iesaistīt izlīguma procesā savus atbalstītājus (radus, draugus, vecākus u.c. svarīgas personas).

KĀ VAR PIETEIKTIES DALĪBAI IZLĪGUMA PROCESĀ?

Dalībai izlīguma procesā var pieteikties cietušais, likumpārkāpējs un likumiskais pārstāvis (vecāki, bāriņtiesas pārstāvis).

Lai uzzinātu vairāk par izlīguma procesu, Jūs varat sazināties ar [Valsts probācijas dienestu](#).

Ja izlemsiet, ka vēlaties iesaistīties izlīguma procesā, Jūs varat aizpildīt:

[iesnieguma veidlapu](#);

[aplūcinājuma veidlapu](#) gadījumos, ja izlīguma procesa organizēšanu ir pieprasījis procesa virzītājs (policija, prokuratūra, tiesa).

Jūs varat uzrakstīt iesniegumu arī brīvā formā.

Izlīguma procesa organizēšanas un vadīšanas kārtību nosaka 2018.gada 19.jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr.347 "[Izlīguma procesa noteikumi](#)".

[Informācija par izlīguma procesu \(buklets\)](#)

VAI IZLĪGUMA PROCESS IR MAKSAS PAKALPOJUMS?

Izlīguma process ir bezmaksas process. Par dalību izlīguma procesā iesaistītajām pusēm nav jāmaksā. Tas ir valsts nodrošināts pakalpojums.

KAS VADA IZLĪGUMA PROCESU?

Izlīguma procesu organizē un vada starpnieks, kurš ir apguvis sarunas prasmes konfliktu risināšanā. Starpnieks var būt gan Valsts probācijas dienesta amatpersona, gan sertificēts brīvprātīgais.

Starpnieks, vadot sarunu starp pusēm, sniedz atbalstu dialoga veicināšanā, palīdz iesaistītajām pusēm vienoties par savstarpēji pieņemamu un taisnīgu risinājumu, ievēro vienlīdzīgu attieksmi, konfidencialitāti un neitralitāti.

KUR NOTIEK IZLĪGUMA SĒDE VAI SANĀKSME?

Izlīguma sēde vai izlīguma sanāksme notiek Valsts probācijas dienesta telpās, ieslodzījuma vietās vai iesaistītās puses un likumiskie pārstāvji var vienoties par citu izlīguma sēdes vietu. Atsevišķos gadījumos, izlīguma sēde vai izlīguma sanāksme var notikt, izmantojot tiešsaistes komunikāciju tehnoloģijas.

VAI AR OTRU PUSI (IESAIŠTĪTO PUSI) IR JĀTIEKAS KLĀTIENĒ?

Iesaistītajai pusei un likumiskajam pārstāvim ir pienākums piedalīties izlīguma sēdē personīgi, izņemot gadījumu, ja ir attaisnojoši iemesli. Izlīguma sēdi var organizēt, izmantojot tiešsaistes komunikāciju tehnoloģijas.

VAI IZLĪGUMA SĒDĒ DRĪKST PIEDALĪTIES PUŠU ATBALSTĪTĀJI?

Cietušais un likumpārkāpējs var iesaistīt izlīguma procesā savus atbalstītājus, viņu dalība izlīguma sēdē tiek saskaņota ar abām iesaistītajām pusēm.

JĀ PUSES PANĀK VIENOŠANOS (JA TIEK NOSLĒGTS IZLĪGUMS), VAI KRIMINĀLPROCESS TIKS IZBEIGTS?

Normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos izlīgums var būt par pamatu kriminālprocesa izbeigšanai. Lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu pieņem procesa virzītājs (Valsts policija, prokuratūra, tiesa), ja to paredz tiesību (likuma) norma. Gadījumā, ja izlīgums tiek noslēgts par smagu vai sevišķi smagu noziegumu, izlīgums var tikt ņemts vērā kā atbildību mīkstinošs apstāklis, izskatot lietu tiesā.

KĀDUS IZDEVUMUS ATLĪDZINA APDROŠINĀTĀJS, JA NOTICIS CEĻU SATIKSMES NEGADĪJUMS?

Apdrošinātājs atlīdzina personai un mantai nodarīto zaudējumus normatīvajos aktos noteiktajā apmērā un kārtībā. Vairāk informācijas:

<https://www.ltab.lv/normativie-akti/transportlidzeklu-apdrosinataju-biroja-tiesibu-akti/personai-un-mantai-nodarito-zaudejumu-atlidzinasana/>

<https://likumi.lv/doc.php?id=87547>

<https://www.ltab.lv/riki-autovaditajiem/kadu-atlidzibu-var-sanemt-csng-cietusais/>

<https://www.vpd.gov.lv/lv/izliguma-process>